

Nr 119.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avskrivning av vissa av postmedel felaktigt utbetalda belopp; given Stockholms slott den 18 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

C. Meurling.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Meurling anför:

Med skrivelse den 26 oktober 1925 har domänstyrelsen överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri Anna Gunilla Johnsson i Dalby, Malmöhus län, anhållit, att till henne från poststationen i Dalby felaktigt utbetalade postanvisningsbelopp om tillhoppa 1,552 kronor 27 öre, vilka hon anmanats att återbära, måtte efterskänkas.

Angående förloppet vid ifrågavarande utbetalningar inhämtas av handlingarna i ärendet huvudsakligen följande:

Förre kronojägaren P. Johnsson i Dalby, vilken var berättigad att från allmänna indragningsstaten uppbära pension, som i postanvisning tillställdes honom genom länsstyrelsens i Malmöhus län försorg, avled den 17 februari

Bihäng till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 103 häft. (Nr 119.)

1922. Emellertid hade under hans adress efter dödsfallet till och med april månad 1924 avsända postanvisningar å pensionsbelopp av vederbörande poststationsföreståndare utlämnats till den avlidnes dotter, ovanbemälda Anna Gunilla Johnsson. De obehörigen utbetalda beloppen uppgingo till sammanlagt 1,552 kronor 27 öre.

Sedan länsstyrelsen i skrivelse den 21 maj 1924 hos överpostmästaren i Malmö anmält, att länsstyrelsen då fått kännedom om förhållandet, har poststationsföreståndaren i Dalby P. Andersson i avfordrad förklaring anfört, att han, när första postanvisningen efter Johnssons död ankom, varit villrådig, hur han skulle förfara, varför han genom tredje person satt sig i förbindelse med postkontoret i Malmö och därifrån erhållit besked, att beloppet kunde utbetalas till den avlidnes dotter. Anna Gunilla Johnsson hade därefter kvitterat postanvisningen »för stärbhuset g. A. Johnsson». Anna Gunilla Johnsson hade omtalat, att hon bett församlingens kyrkoherde ombestyras, att hon fortfarande finge åtnjuta den pension, som utgått till hennes fader, samt att kyrkoherden lovat försöka ordna saken. Till följd härav hade Anna Johnsson trott sig hava rätt att utkvittera pensionsbeloppen, och man hade utgått från att länsstyrelsen kände till saken.

Anna Gunilla Johnsson, som är född 1861 och sedan 18 år tillbaka på grund av kroniskt deformerande ledgångsreumatism är oförmögen att försörja sig och taga hand om sig själv, har i sin ansökning anfört, att, när postanvisningen å pensionsbeloppet första gången efter faderns död ankom, utkvitterade hon den efter poststationsföreståndarens anvisning i stärbhusets namn. På samma sätt hade hon förfarit med de senare postanvisningarna i tro, att hon ägde rätt därtill. Hon ägde icke tillräckliga medel att kunna återbetala ifrågavarande belopp, som enbart kommit henne till godo, ej heller vore hon i stånd att förtjäna något. Hennes enda tillgångar vore arvet efter fadern, i penningar utgörande 369 kronor 29 öre, som inestode i bank, samt ytterligare ett belopp av 145 kronor 50 öre, ävenledes inestående i bank, vartill komme ränta. Därjämte åtnjöte hon i pension från pensionsstyrelsen 140 kronor 40 öre om året. Vad hon ytterligare behövde för sitt livsuppehälle erhöle hon av sin broder. Någon möjlighet för henne att under dylika förhållanden återbetala de felaktigt utbetalda beloppen funnes icke.

Av handlingarna inhämtas vidare, att behållningen i boet efter avlidne f. kronojägaren P. Johnsson enligt bouppteckningen utgjort 905 kronor 59 öre, därav i kontanta penningar 738 kronor 59 öre, samt att hans arvingar varit sökanden och en hennes broder, kronojägaren John Johnsson.

Efter det länsstyrelsen hos överpostmästaren i Malmö gjort framställning om att de felaktigt utbetalade pensionsbeloppen måtte utkrävas av poststationsföreståndaren i Dalby, har poststationsföreståndaren anmodats återbetala berörda belopp, tillhoppa 1,552 kronor 27 öre. Emellertid är ersättningsfrågan vilande i avvidan på utgången av Anna Gunilla Johnssons förevarande ansökning.

Utlåtanden i ärendet hava avgivits av statskontoret och generalpoststyrelsen.

Statskontoret har i utlåtande den 16 januari 1926 anfört, att enligt vad statskontoret inhämtat det oriktigt utgivna beloppet icke blivit återlevererat till

länsstyrelsen. Visserligen syntes skyldighet att återbetala ifrågavarande belopp i sista hand komma att åligga sökanden, men då frågan om länsstyrelsens mellanhavande med postverket i anledning av den felaktiga utbetalningen samt om vederbörande poststationsföreståndares ersättningsskyldighet för beloppet icke klarlagts, syntes ärendet icke föreligga i det skick, att fråga om efterskänkande från statsverkets sida av ifrågavarande belopp kunde till prövning upptagas.

Generalpoststyrelsen har i utlåtande den 2 mars 1926 anfört bland annat:

»Vad angår frågan om skyldighet för postverket att utgiva ersättning i anledning av de oriktiga utbetalningarna, vill generalpoststyrelsen först framhålla, att av de ifrågavarande postanvisningarna 19 till ett sammanlagt belopp av 858 kronor 40 öre — därav länsstyrelsen dock endast begärt att utfå 701 kronor 73 öre — blivit inbetalade under loppet av år 1922. Då länsstyrelsens anmälan i saken till överpostmästaren, Malmö 1, inkommit först den 22 maj 1924, har jämlikt § 12 mom. 3 och 5 i allmänna poststadgan av den 21 maj 1918 (vilka bestämmelser grunda sig på Kungl. Maj:ts brev till generalpoststyrelsen den 31 augusti 1914, Svensk Författningssamling nr 213/1914) rättigheten till ersättning av postmedlen beträffande dessa postanvisningar förlorats. Någon särskild anledning att, med tillämpning av andra stycket av mom. 3 i nämnda § av allmänna poststadgan, medgiva ersättnings utbetalande, ehuru anspråket för sent framställt, föreligger, såvitt generalpoststyrelsen kan finna, icke i detta fall. 1922 års postanvisningar finnas icke längre i behåll, utan hava på sin tid i vanlig ordning förstörts.

Beträffande däremot samtliga övriga postanvisningar å tillhopa 850 kronor 54 öre, vilka inbetalats under åren 1923 och 1924, anser generalpoststyrelsen, att skyldighet för postverket föreligger att till länsstyrelsen utgiva ersättning, enär desamma enligt gällande föreskrifter icke bort efter adressatens död utan särskilt tillstånd utbetalas till sökanden eller stärbhuset, utan i stället rätteligen bort såsom obeställbara återgå för beloppens återbetalande till avsändaren.

Vid sådant förhållande har generalpoststyrelsen för avsikt att, för den händelse Kungl. Maj:t ej skulle finna skäl att bifalla den föreliggande framställningen av Anna Gunilla Johnsson, gå i författning om utbetalning till länsstyrelsen av sistnämnda ersättningsbelopp kronor 850:54, vilket generalpoststyrelsen sedan nödgas utkräva i första hand av sökanden eller stärbhuset gemensamt och, i fall sådan åtgärd icke skulle leda till resultat, i sista hand av poststationsföreståndaren P. Andersson i Dalby.

Om emellertid Kungl. Maj:t, på grund av de utav sökanden anförda särdeles ömmande förhållanden, skulle finna skäligt bifalla den gjorda framställningen, har generalpoststyrelsen för sin del däremot icke något att erinra. För sådant fall synes lämpligast, att bemyndigande meddelas för länsstyrelsen i Malmöhus län att avskrivna den ifrågavarande förlusten, enär denna då i sin helhet komme att avföras av en och samma myndighet.»

Statskontoret har i utlåtande den 27 mars 1926 med anledning av vad generalpoststyrelsen anfört yttrat:

Det syntes statskontoret uppenbart, att vederbörande poststationsföreståndare såsom ansvarig för de oriktiga utbetalningarna vore mot postverket ersättningsskyldig med rätt för honom att utkräva gottgörelse av sökanden, som uppburit medlen. Av ansökningen och därvid fogade handlingar framginge emellertid, att sökanden saknade medel att återgälda åtminstone största delen av vad hon oriktigt bekommit samt att med hänsyn till de synnerligen ömmande omständigheterna i detta fall starka billighetsskäl måste anses föreligga för att helt befria henne från återbetalningen. Om sökanden skulle erhålla sådan

befrielse, syntes man icke heller kunna av poststationsföreståndaren utkräva beloppet. Statskontoret förordade vidtagande av sådan anordning, att generalpoststyrelsen bemyndigades i räkenskapen avskrivna vad styrelsen enligt åläggande kunde komma att i förevarande fall utgiva i ersättning.

Generalpoststyrelsen anför slutligen i förnyat utlåtande den 13 april 1926 bland annat:

För det fall att sökanden och därmed väl även vederbörande poststationsföreståndare skulle av Kungl. Maj:t helt befrias från återbetalning av de ifrågavarande pensionsmedlen, syntes det styrelsen icke vara av någon större betydelse, av vilken statsmyndighet de eftergivna medlen helt eller delvis skulle komma att få avskrivas, när ju förlusten då i allt fall i sin helhet komme att drabba statsverket. Såsom styrelsen i sitt yttrande den 2 mars 1926 anført, ansåge styrelsen, att, då enligt styrelsens uppfattning en del av förlusten i fråga, 701 kronor 73 öre, skulle komma att falla på länsstyrelsen i Malmö, det skulle vara enklast, att hela förlusten bleve avförd av en och samma myndighet; men givetvis hade styrelsen intet att erinra mot att den andel av förlusten, som styrelsen ansåge postverket skyldigt att i förekommande fall gottgöra länsstyrelsen, eller 850 kronor 54 öre, avskreves av postverket, i vilket fall sistnämnda belopp skulle av postmedel utbetalas till länsstyrelsen eller, om så ansåges lämpligare, insättas å statsverkets giroräkning.

Departements-
chefen.

Det torde vara uppenbart, att poststationsföreståndaren i Dalby förfarit felaktigt, då han till Anna Gunilla Johnsson vid upprepade tillfällen utbetalat till hennes avlidne fader adresserade postanvisningar. Under alla förhållanden torde emellertid Anna Gunilla Johnsson, som uppburit och använt penningarna, i sista hand bliva skyldig återbetala desamma.

Anna Gunilla Johnsson torde med hänsyn till sin bristande kännedom om hithörande förhållanden och övriga förekomna omständigheter icke hava insett, att hon handlade felaktigt vid utkvitterande av postanvisningarna. Med hänsyn härtill samt till de ömmande omständigheter, som här föreligga, anser jag därför, att Anna Gunilla Johnsson bör befrias från skyldighet att återbetala vad hon felaktigt bekommit. Därest Anna Gunilla Johnsson erhåller befrielse från återbetalningsskyldigheten, torde beloppet icke kunna utkrävas av poststationsföreståndaren i Dalby.

Vid bifall härtill läser ifrågavarande förlust, som närmast föranletts av felaktigt förfarande från posttjänstemans sida, böra falla å postverket.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de belopp å tillhopa ettusenfemhundrafemtio två kronor 27 öre, som på sätt ovan omförmäls felaktigt utbetalats av poststationsföreståndaren i Dalby, må ur postverkets räkenskaper avskrivas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Waldemar Wiens.